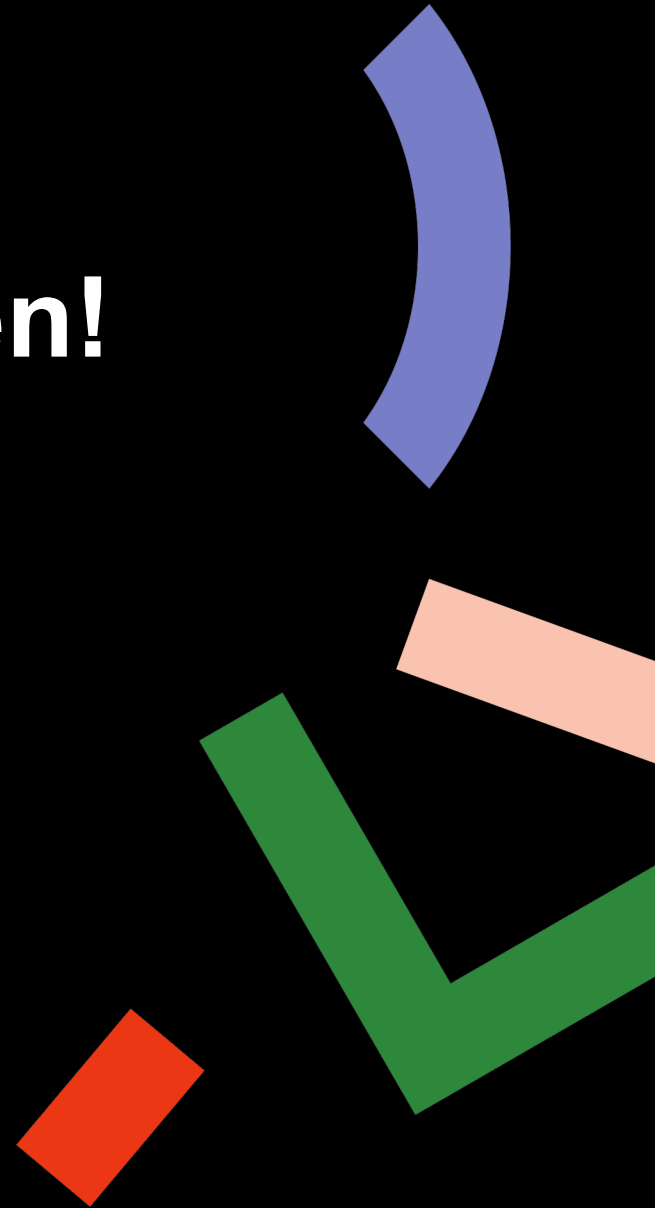

Win win win je rechten!

Het nut van rechtenverkenning

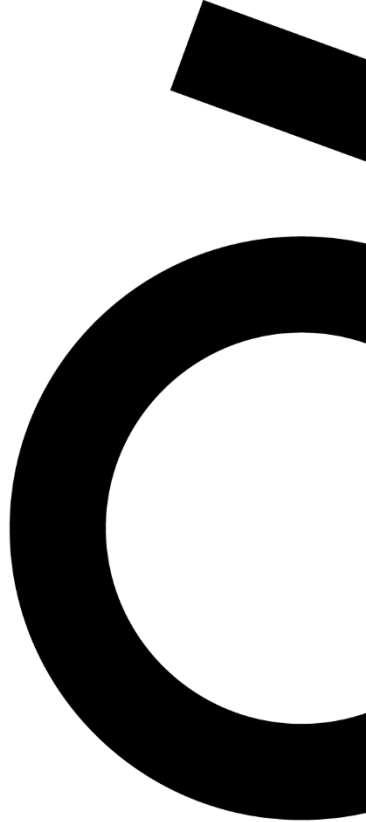
Onderbescherming

Situatie voor mensen die de rechten en diensten waarop zij aanspraak kunnen maken niet realiseren.

Waarom belangrijk om aan te pakken?

Zo'n 12% van de inwoners in Vlaanderen leeft in armoede of sociale uitsluiting (cijfers

www.departementzorg.be)

SAAMO

Hoe groot is het probleem van onderbescherming?

Mensen die recht hebben op maar het niet opnemen:

Non-take-up leefloon: 65 %

Non-take-up huurpremie: 46%

Non-take-up Inkomens Garantie Ouderen (IGO):
tussen 42 % en 59 %

Non-take-up verhoogde tegemoetkoming bij
mensen die werken: 45 %

- Bron voor leefloon? Volgens meest recente cijfers/onderzoek van POD MI: russen 37 % en 51 %
- [Rapport A4 NEDERLANDS-HIVA](#)
Totaal non-take-up huurpremie 2017-2020: 56% (Non-take-up huurpremie en huursubsidie. Steunpunt Wonen, 2023)
- [Non-take-up huurpremie en huursubsidie – steunpuntwonen.be](#)
- non-take-up IGO: Take onderzoek (onder minimumpensioen)
- [TAKE FinalReport](#)

Over wie gaat het?

Groepen in onderbescherming:

- Alleenstaanden
- Alleenstaande ouders met kinderen
- Ouderen
- Nieuwkomers
- Mensen die van socio-administratief statuut veranderen – in bijzonder naar een meer precair statuut of van het ene precaire statuut naar het andere*

SAAMO

Oorzaken van onderbescherming

Niet kennen:

Het recht is niet gekend door de persoon.

Niet vragen:

Het recht is gekend, maar wordt niet aangevraagd door de persoon.

Geen toegang:

Het recht is gekend en aangevraagd, maar de persoon ontvangt het niet.

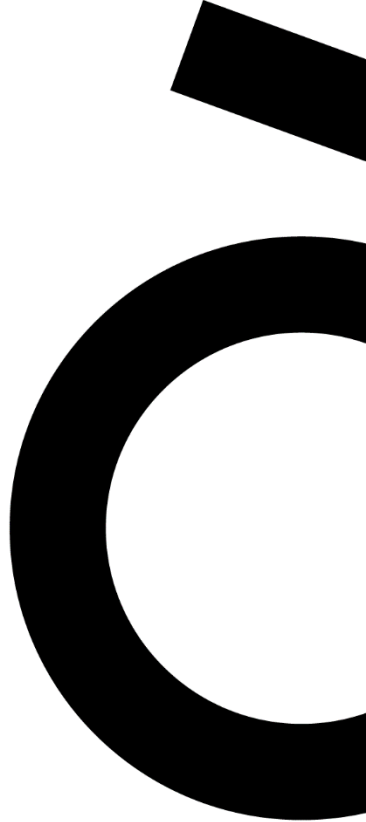
Niet voorstellen:

Een tussenpersoon stelt het recht niet voor aan de persoon die er recht op heeft

Uitsluiting:

Een proces van uitsluiting van sociale rechten

Observatorium voor gezondheid en welzijn van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

SAAMO

“Het is tegenwoordig heel erg moeilijk om ergens een afspraak te maken. En aan de telefoon krijg je vaak een keuzemenu dat moeilijk te begrijpen is. Soms moet ik anderhalf uur wachten bij een dienst voor ik aan de beurt ben. Bij de vakbond heb ik een bepaald document al 7 keer binnengebracht en is het nog niet in orde. Het OCMW zou me terugbellen, maar daar heb ik nog niets van gehoord.”

Winst van onderbescherming bestrijden

Is ook armoede bestrijden?!

“Armoede is een netwerk van sociale uitsluitingen dat zich uitstrekt over meerdere gebieden van het individuele en collectieve bestaan. Het verhindert mensen in armoede om een leven te leiden dat voldoet aan de menselijke waardigheid. Deze kloof die in de samenleving wordt geproduceerd, kunnen ze niet op eigen kracht overbruggen.”

(Raeymaeckers et al., 2017, p. 25)

Winst rechtenverkenning

Werken aan economische uitsluiting

- Nood aan inkomensverhoging
- Beleidsniveau: verhogen van inkomens, herverdelende maatregelen nemen,
- organisatieniveau: inzetten op toegankelijkheid van diensten, heldere informatie, ...
- individueel niveau: mensen versterken op vlak van financiële, digitale en administratieve vaardigheden

- [Week van de Geletterdheid 2021](#)
[Getuigenis Patrick – YouTube](#)

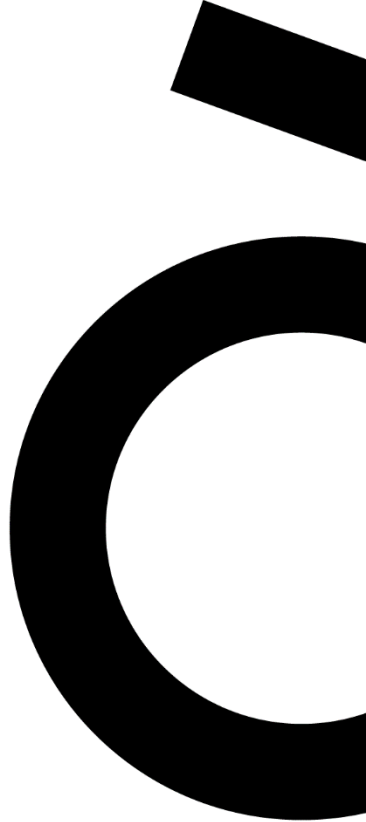

Winst rechtenverkenning

Werken aan sociaal-culturele uitsluiting

- Nood om het vergroten van kansen om actief deel te nemen aan de samenleving
- beleidsniveau: verbeteren van de toegang tot diensten en hulpverlening,
- organisatieniveau: inzetten op creëren van nieuwe netwerken, faciliteren van ontmoeting
- individueel niveau: inzetten op erkenning, versterken van zelfvertrouwen, stress-sensitief werken, outreachend en drempelverlagend werken

“Dankzij het kansentarief kan ik blijven deelnemen aan culturele activiteiten.”

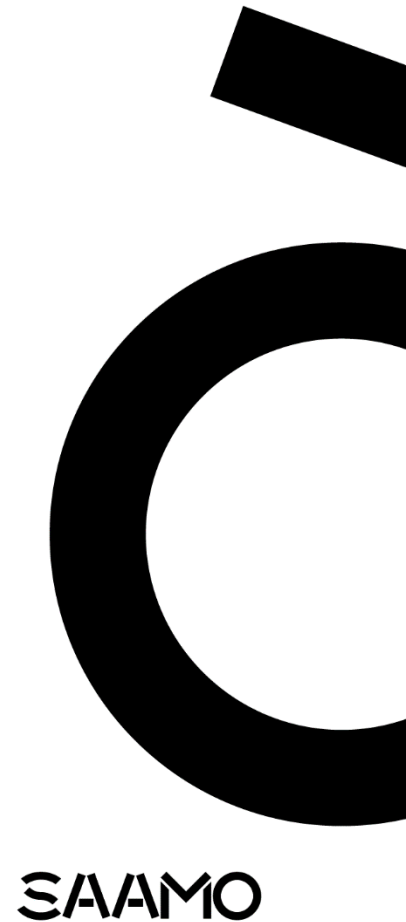

SAAMO

Winst rechtenverkenning

Werken aan politieke uitsluiting

- Mensen in armoede en/of onderbescherming zijn onvoldoende vertegenwoordigd
- organisatieniveau: politiserend werk door samenwerking, belangenbehartiging, actie, beïnvloeden van politieke besluitvorming, ...
- individueel niveau: mensen versterken en samenbrengen, gezamenlijke noden en gedeelde drempels zichtbaar maken

SAAMO

Win(st) uit rechten uitputten

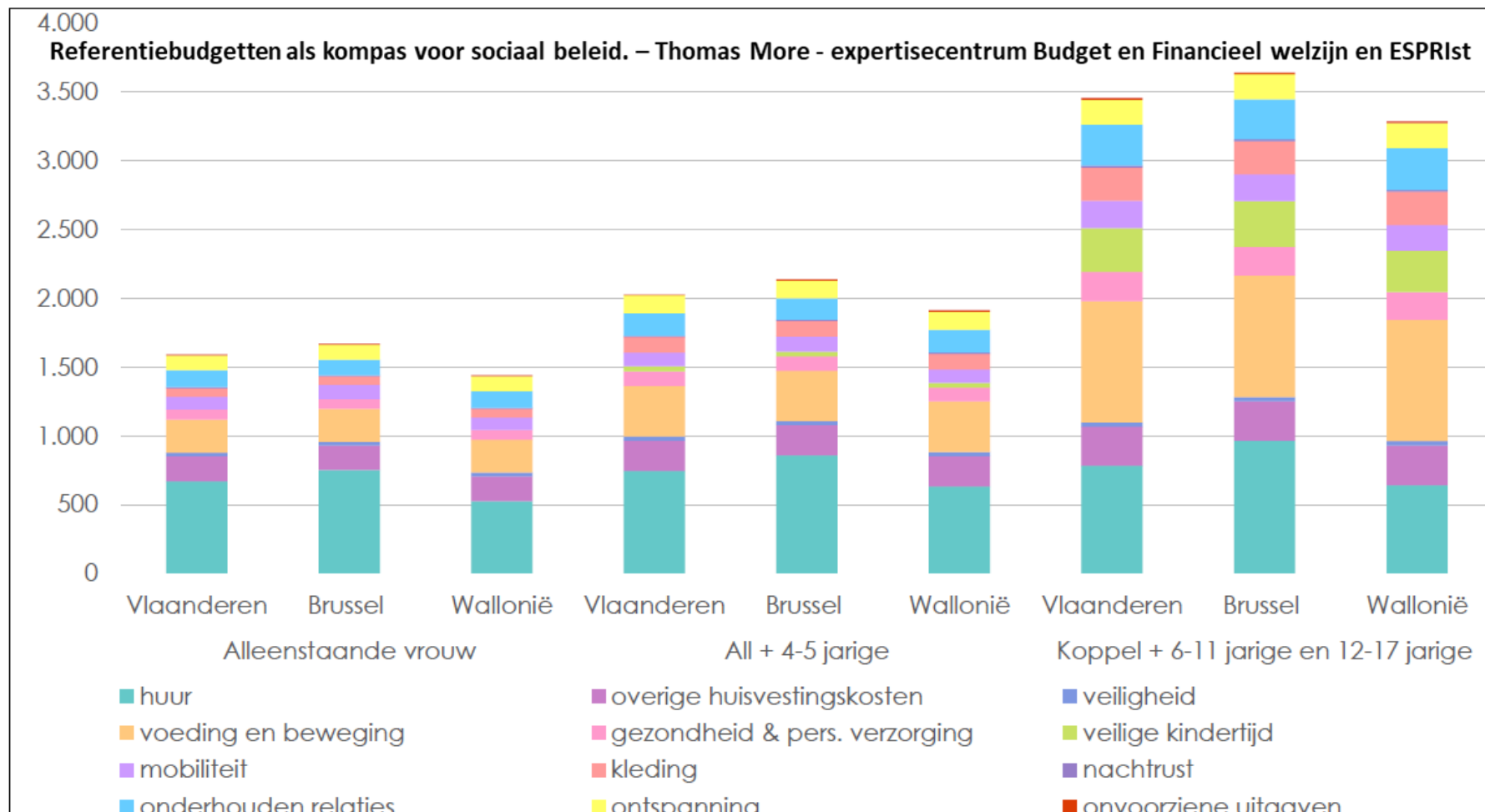
individu	samenleving
- verhogen van het inkomen - Hierdoor meer financiële ruimte voor bv. vrijetijdsparticipatie - geen onderlinge concurrentiestrijd meer - Bijdrage aan een meer menswaardig bestaan - Verontschuldiging – ik put al mijn rechten uit maar het is niet voldoende - rust	- meer gelijke samenleving - Toegang tot grondrechten - Preventieve impact - meer burgerparticipatie - meer verdraagzaamheid - Maar ook minder criminaliteit en zwartwerk

“Dankzij mijn verhoogde tegemoetkoming ga ik bijna gratis naar de huisarts. Ik hoop dat dit uitgebreid wordt naar gespecialiseerde zorgen.”

Rechten uitputten betekent een menswaardig inkomen?

Referentiebudgetten als kompas voor sociaal beleid. – Thomas More - expertisecentrum Budget en Financieel welzijn en ESPRiSt

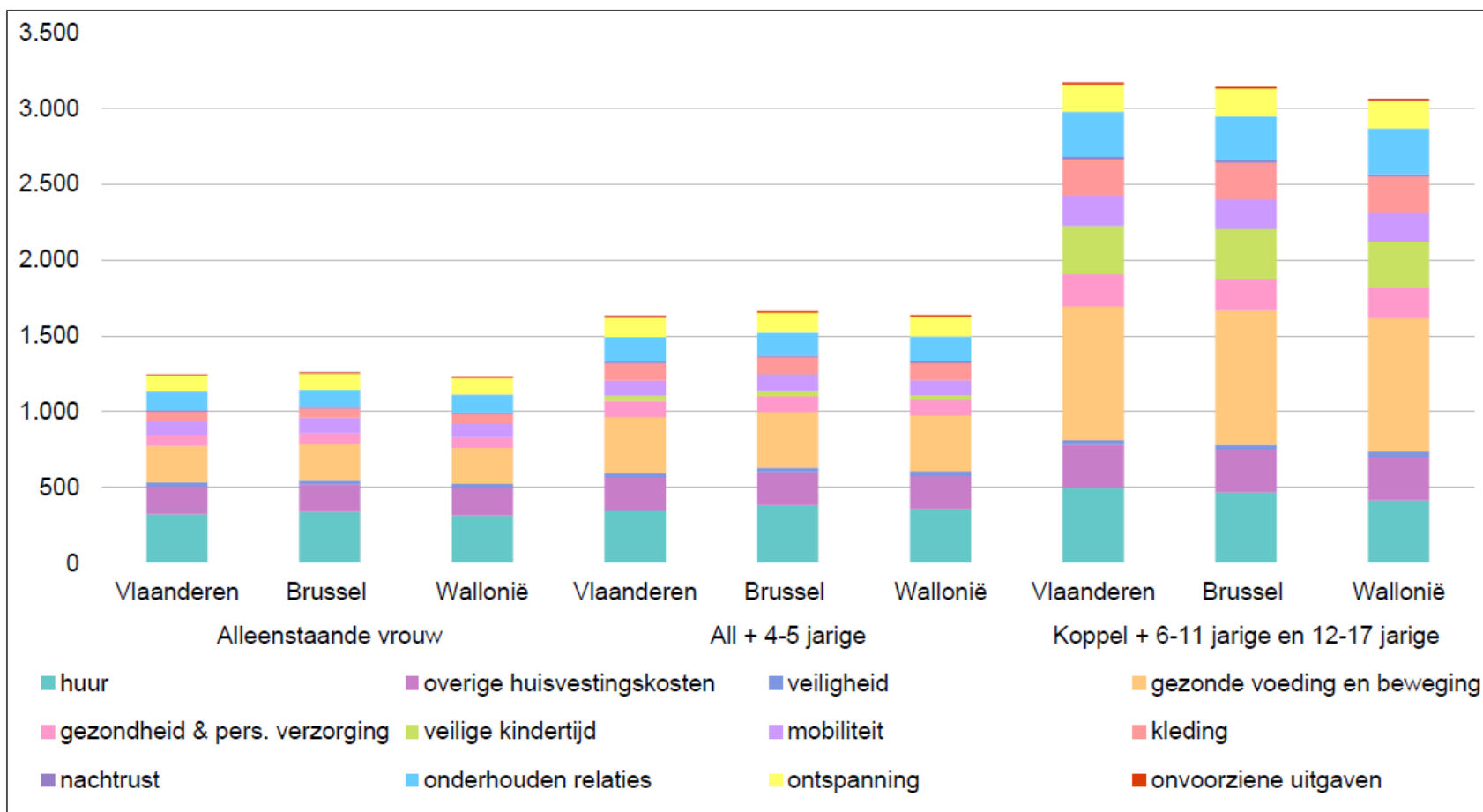
Belgische referentiebudgetten: totaal budget, private huur, Q1 2025

Met sociale huur

Referentiebudgetten als kompas voor sociaal beleid. – Thomas More - expertisecentrum Budget en Financieel welzijn en ESPRIst

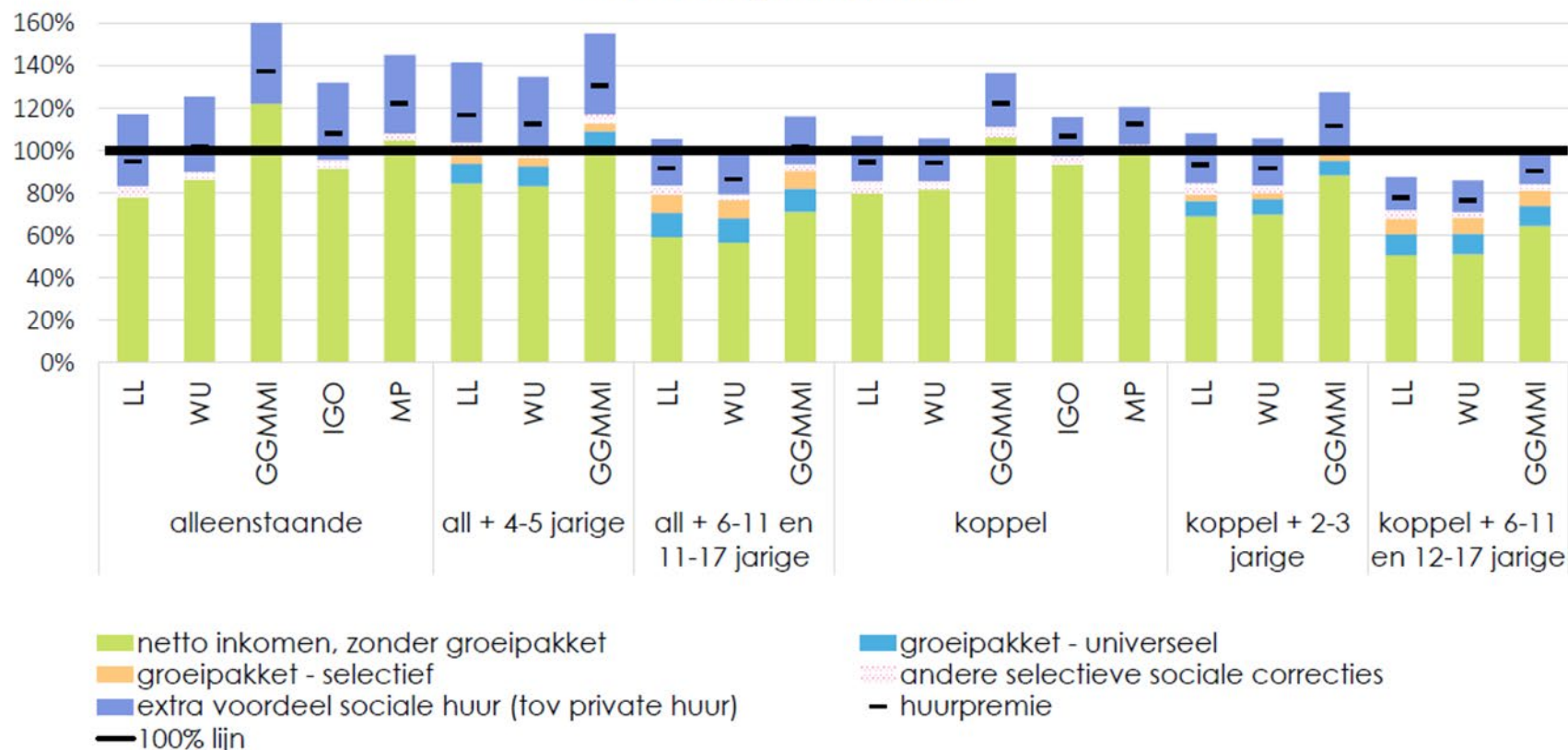
Belgische referentiebudgetten: totaal budget sociale huur, Q1 2025

De impact van het groeipakket, huurpremie en sociale huur

Referentiebudgetten als kompas voor sociaal beleid. – Thomas More - expertisecentrum Budget en Financieel welzijn en ESPRIst

De impact van selectieve sociale correcties op de toereikendheid van het netto beschikbaar inkomen uit het leefloon (LL), de minimumwerkloosheidsuitkering (WU), het gewaarborgd gemiddeld minimummaandinkomen (GGMMI), de inkomensgarantie voor ouderen (IGO) en het minimumpensioen voor werknemers in de private sector (MP), uitgedrukt als percentage van het referentiebudget private huur. Bedragen mei 2023.

De impact van rechtenverkenning op je inkomen blijft beperkt

Verschil in inkomen tussen werken en niet werken

*Het bedrag na 48 maanden werkloosheid

Bron: UAantwerpen

SAAMO

aan de hand van de informatie die u heeft gegeven, kan de onderneming tot andere besluiten komen. Het is belangrijk dat u de informatie die u geeft, zo goed mogelijk kunt controleren. Het is ook belangrijk dat u de informatie die u geeft, zo goed mogelijk kunt controleren. Het is ook belangrijk dat u de informatie die u geeft, zo goed mogelijk kunt controleren.

De informatie die u geeft, kan worden gebruikt voor andere doeleinden. Het is belangrijk dat u de informatie die u geeft, zo goed mogelijk kunt controleren. Het is ook belangrijk dat u de informatie die u geeft, zo goed mogelijk kunt controleren. Het is ook belangrijk dat u de informatie die u geeft, zo goed mogelijk kunt controleren.

De informatie die u geeft, kan worden gebruikt voor andere doeleinden. Het is belangrijk dat u de informatie die u geeft, zo goed mogelijk kunt controleren. Het is ook belangrijk dat u de informatie die u geeft, zo goed mogelijk kunt controleren. Het is ook belangrijk dat u de informatie die u geeft, zo goed mogelijk kunt controleren.

De informatie die u geeft, kan worden gebruikt voor andere doeleinden. Het is belangrijk dat u de informatie die u geeft, zo goed mogelijk kunt controleren. Het is ook belangrijk dat u de informatie die u geeft, zo goed mogelijk kunt controleren. Het is ook belangrijk dat u de informatie die u geeft, zo goed mogelijk kunt controleren.

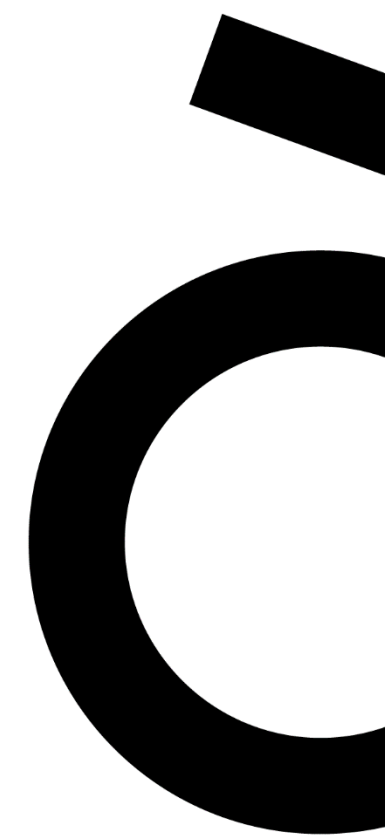
De informatie die u geeft, kan worden gebruikt voor andere doeleinden. Het is belangrijk dat u de informatie die u geeft, zo goed mogelijk kunt controleren. Het is ook belangrijk dat u de informatie die u geeft, zo goed mogelijk kunt controleren. Het is ook belangrijk dat u de informatie die u geeft, zo goed mogelijk kunt controleren.

Model Koffie & formulieren

koffie
& formulieren
van SAAMO | CAW

- Samenwerking tussen een **lokale buurtactor** (SAAMO), een **hulpverleningsorganisatie** (CAW) én **vrijwilligers**.
 - Hulpverlener ondersteunt de formulieren-vrijwilligers.
 - Lokale buurtactor ondersteunt de ontmoetingsvrijwilligers.
- Tijdens deze ontmoetingsmomenten kunnen buurtbewoners terecht voor **hulp bij brieven, formulieren of contacten met diensten**.
- Enkel voor mensen die **nog geen contact** hebben met hulpverleners.
- We werken met **vrijwilligers vanuit een warme, informele context**.
- Er wordt verwezen naar de juiste diensten.
- We schreven [ons model](#) uit i.s.m. CAW

SAAMO

Model Koffie & formulieren

koffie
& formulieren
van SAAMO | CAW

Onderbescherming aanpakken

- realiseren van rechten
- recht op dienst- en hulpverlening

verwijzen

- Toegankelijk maken van hulp- en dienstverlening
- voor mensen die de weg niet kennen.
- Voor mensen die geen eigen netwerk hebben

Netwerken creëren ifv draagkracht

- tussen mensen onderling
- tussen deelnemers & diensten/organisaties
- tussen deelnemers & ruimere buurtwerking

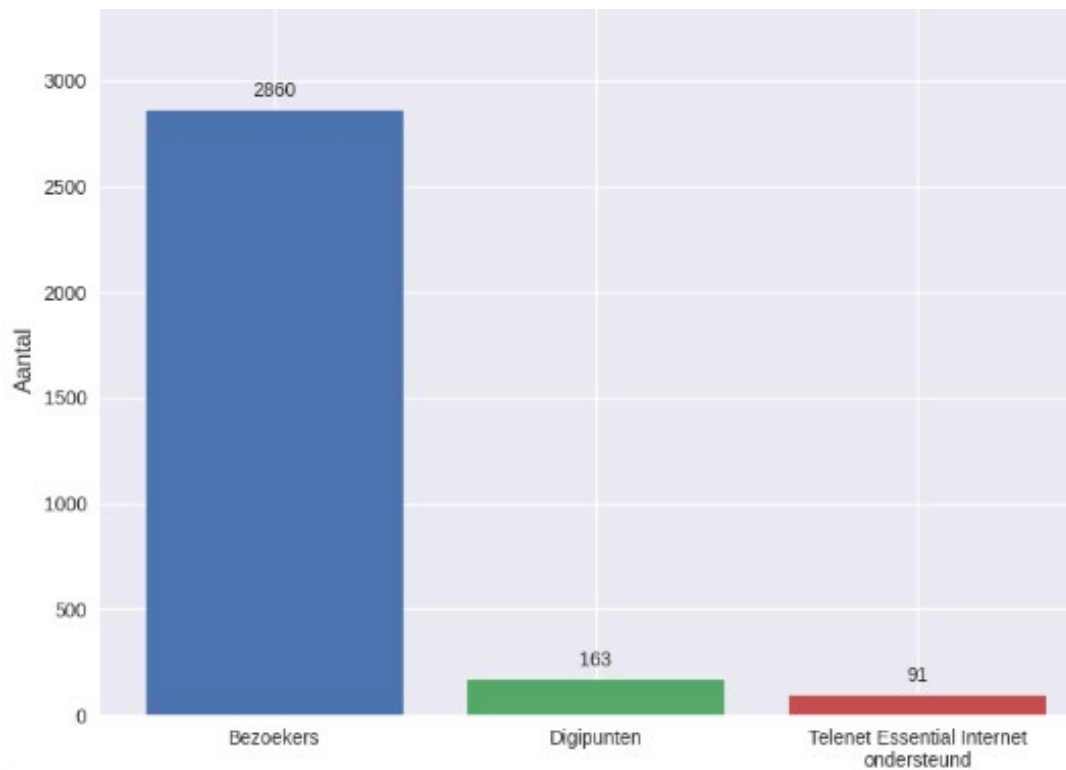
SAAMO

SAAMO

Model Digitale inclusieve wijken / pop-up digibanken Antwerpen

- Tijdens ontmoetingsmomenten/ digipunt kunnen buurtbewoners terecht voor ondersteuning bij vragen over het gebruik van smartphone, tablet of laptop,...
- Ondersteuning door webpunt en vrijwilligers
- In 2024

SAAMO

Model Digitale inclusieve wijken / pop-up digibanken Antwerpen

- Versterkende aanpak
- Digileen/ digitale oefenkansen
- Oefenlaptops in buurtwerk & uitleenlaptops (+200)
- Themasesies
- Digitale prikkels tijdens ontmoetingsmomenten, outreach en evenementen
- Outreach/wijkbevraging

Model Digitale inclusieve wijken / pop-up digibanken Antwerpen

- Signaalfunctie (met ambassadeurs)
 - Itsme
 - E-loket
 - Min-Fin
 - digitale stempelkaart
 - banken App
 - Mijn VDAB-app
 - ...

Digitale inclusieve wijken / pop-up digibanken Antwerpen

- Samen met netwerk digitale inclusie Antwerpen:

[Aanbevelingen-voor-een-toegankelijke-digitale-wereld.pdf](#)

Model De Budgetgidsen

- Budgetgidsen zijn **vrijwillige buddy's**. Ze brengen bestaande steun bij mensen die het nodig hebben. Gezinnen of individuen gaan samen met een budgetgids op pad om rechten te realiseren.
- Er wordt ingezet op een leertraject.
- We schreven [een draaiboek](#) voor organisaties, lokale besturen of diensten. Al het materiaal is gratis ter beschikking.

Model De Budgetgidsen

Korte rechtenchecks

- Nieuwe aanpak vanuit Budgetgidsen door de verandering van de samenleving
- Andere werkwijze om andere profielen te bereiken voor rechtenverkenning
- Proactief en laagdrempelig mensen informeren door outreach / inreach bij vindplaatsen
- Preventief werken
- Brugfunctie naar de correcte hulp-en dienstverlening

SAAMO

Korte rechtenchecks

- Een rechtengroep of thema – verhoogde tegemoetkoming en alle rechten die hier uit voortkomen, wonen en vrije tijd
- Biedt mogelijkheden tot duurzaamheid bij samenwerking
- Samen overlopen
 - Heb je het al? Ja, maar maak je er al optimaal gebruik van?
 - Heb je het al? Neen...
 - Neem je het recht op? Ja!
 - Weet je welke deuren het nog open? Neen...

INKOMEN

Werk je?

Ja

Nee

Zie achterkant

Werk je deeltijds?

Nee

Ja

Je kan recht hebben op:

- Aanvullende werkloosheidsuitkering (Vakbond/hulpkas= gratis vakbond)
- Extra aanvulling op het groeipakket

Heb je een laag inkomen?

Nee

Ja

Je kan recht hebben op:

- Verhoogde tegemoetkoming
- Extra aanvulling groeipakket

Heb je een kind?

Nee

Ja

Je kan recht hebben op:

- Groeipakket (kindergeld)
- Studietoelage

SAAMO samen uitsluiting aanpakken

[meer materiaal om outreachend te werken rond rechten:](#)
[Inspiratiegids vindplaatsgericht opbouwwerk - SAAMO](#)

SAAMO

Vijf bouwstenen

1. Gelijkwaardigheid in relatie
2. Participatief of versterkende aanpak
3. Preventief werken
4. Vrijwilligers als volwaardige partner
5. Vanuit samen-werking

[Infofilmpjes De Budgetgidsen - SAAMO](#)

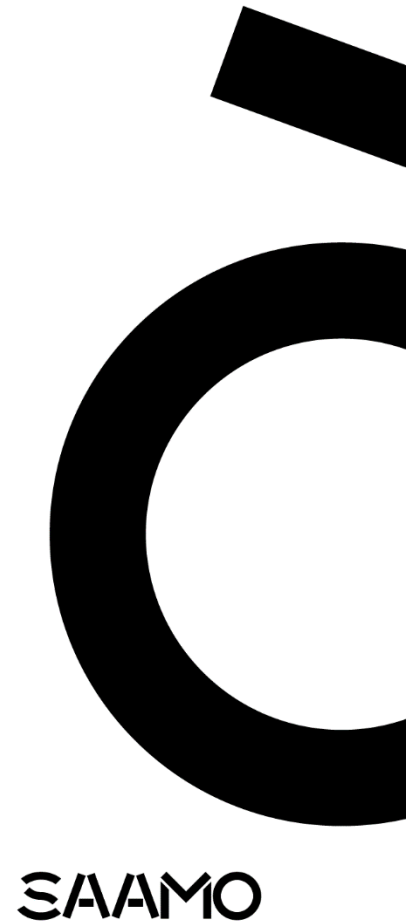
SAAMO

Preventief werken

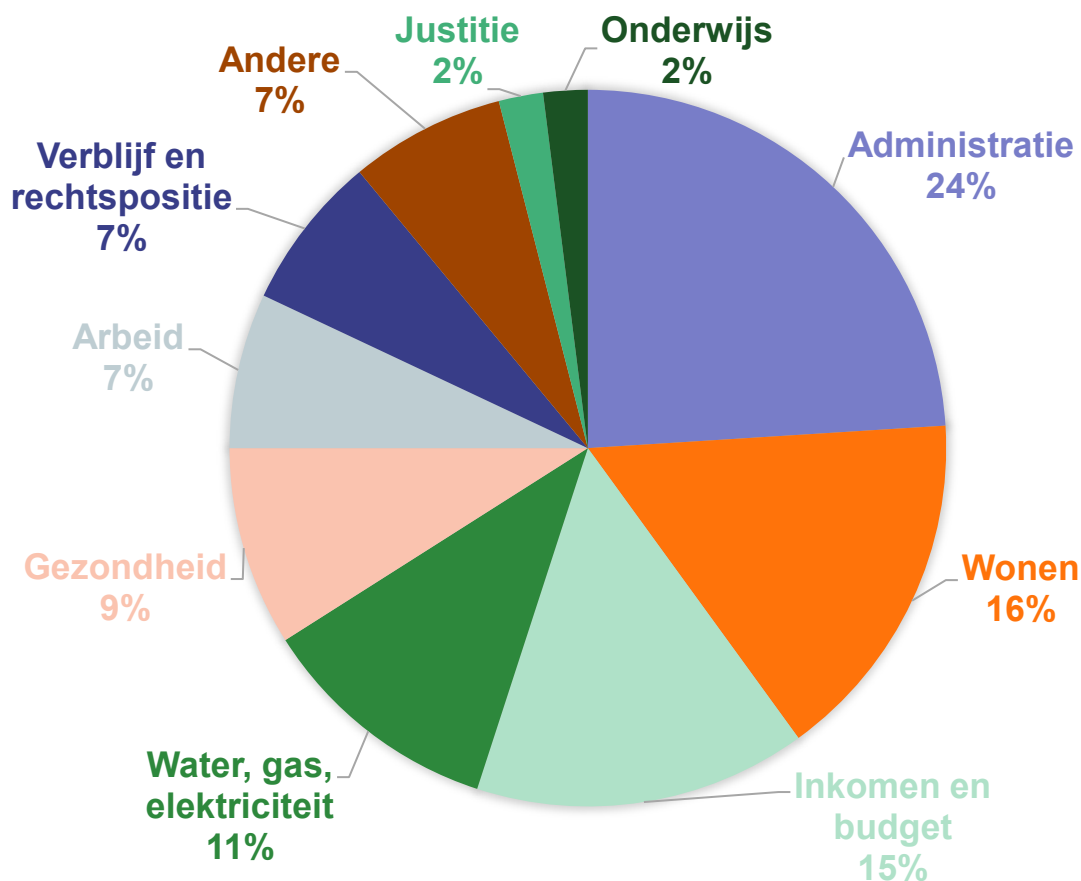
“Achmed heeft twee aanmaningen van het ziekenhuis. Hij denkt dat het om dezelfde aanmaning gaat, enkel de datum lijkt te verschillen. Hij vraagt een vrijwilliger om het na te kijken. De eerste aanmaning heeft hij al betaald en hij wil niet dubbel betalen. Maar aanmaningen kunnen ook snel oplopen en dat wil hij vermijden, mocht hij zich vergissen.

De vrijwilliger kijkt samen met hem de twee factuurnummers op de aanmaningen na. Zo ontdekt Achmed zelf dat het om twee verschillende nummers gaat en dus ook twee verschillende aanmaningen zijn. Hij vraagt waar hij op de gewone facturen het factuurnummer kan vinden.”

Enkele cijfers ter informatie

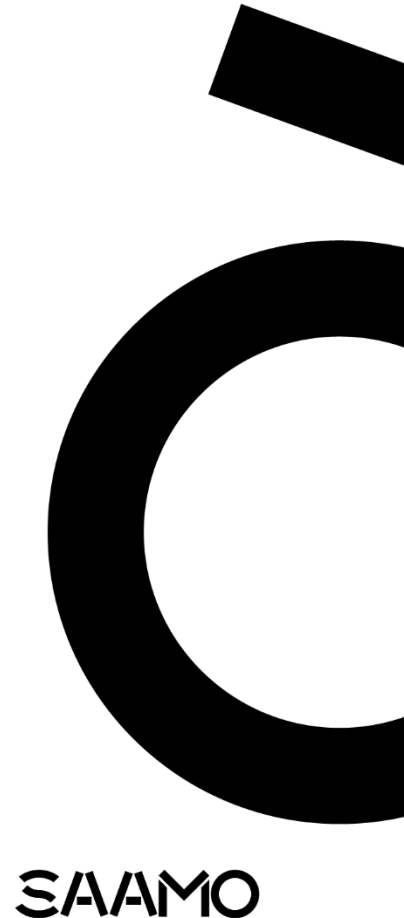
Cijfers Koffie & formulieren: thema's

SAAMO

Cijfers Koffie & formulieren: veelgestelde vragen

1. Attesten en documenten aanvragen en invullen
2. Huursubsidie/huurpremie
3. Problemen en betaling van facturen water, gas en elektriciteit
4. Afspraak maken diensten (telefonisch/online)
5. Aanvraag pro deo
6. Uitkeringen: ziekte- en werkloosheid
7. Formulieren ziekenhuis, mutualiteiten, ziekteverzekering
8. Inschrijving en vragen sociale woning
9. Sociaal tarief water, gas, elektriciteit
10. Pensioen en InkomensGarantie Ouderen

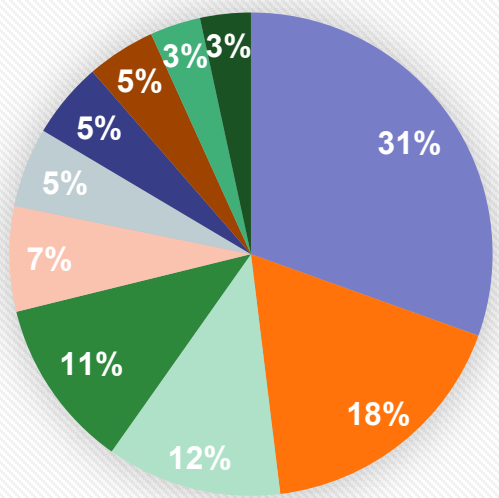

Cijfers BG/ Korte rechtenchecks

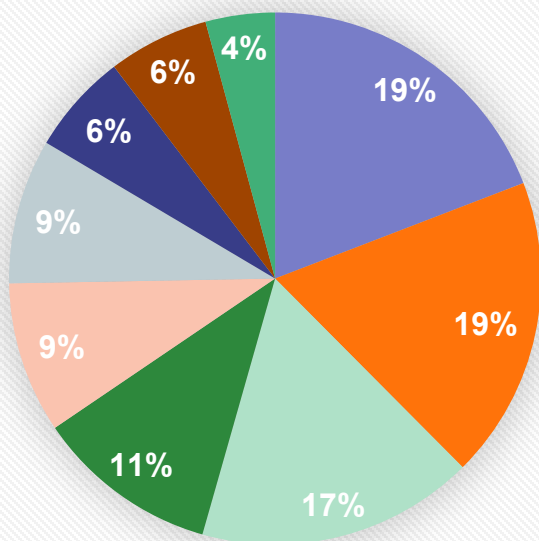
Cijfers BG/ Korte rechtenchecks

Rechten

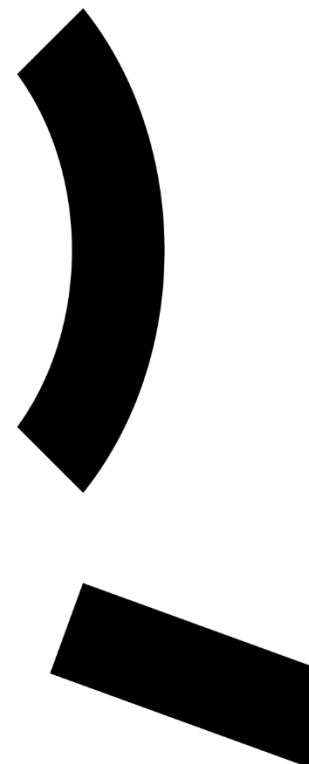

- VT – culturele voordelen
- VT – sociaal tarief vervoer
- VT – korting Buurtrestaurant
- VT – korting zorgverzekering
- Sociale kruidenier
- Jobbonus
- Tussenkost sport stad/Buurtsport
- VT – medische voordelen
- VT – vrijstelling provincietaks
- Energie – scan gratis

Diensten

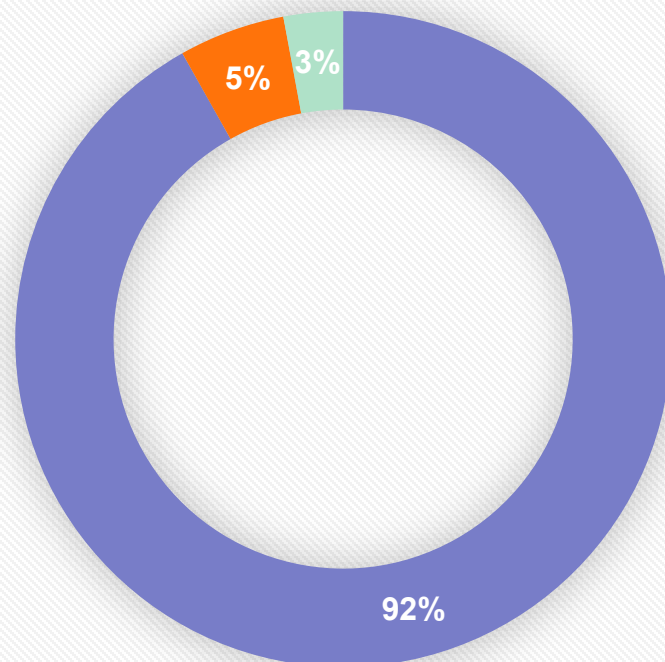

- Buurtrestaurant
- Sport Stad/Buurtsport + zomer van A
- Mutualiteit
- Sociale kruidenier
- Ligo
- Woonhaven
- Huis van het Kind
- Buurtsport
- CAW

Cijfers Digipunt

Aantal in 2024

■ bezoekers ■ Digipunten ■ Telenet Essential Internet ondersteund

Bezoekers 2860

Digipunten 163

Telenet 91

succes

Leen Van den Bulck

projectcoördinator

E leen.vandenbulck@saamo.be .

M +32 (0) 494 54 41 42

SAAMO Antwerpen
Sociale Bescherming

SAAMO

www.saamo.be